

ଇହା ଯଦି ମତ୍ୟ ହସ, ତବେ ବେଣୁନି କିମ୍ବା ଇଶ୍ଗୋ କିମ୍ବା ନୀଳ ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗେର ପକ୍ଷେ ଯାହା ବାଧା, ହଳ୍ଦେ ବା କମଳା ରଙ୍ଗେର ବା ଲାଗ ଆମୋକେର ପକ୍ଷେ ତାହା ବାଧାଶ୍ରମପ ନାଓ ହିତେ ପାରେ ।

ଏଇବାର ଆମରା ଲାର୍ଡ ରେଲି ସାତେର ଆକାଶେର ନୀଳ ରଂ ହସ୍ତେ ସମ୍ମରେ ଯେ ଶୀମାଙ୍କା ଦିଯାଛେନ ତାହା ବୁଝିତେ ମଧ୍ୟ ହିବ । ତିନି ମନେ କରେନ ଆକାଶେ ଖୁବ ଛୋଟ କଣାଶକ୍ଳ ଭାସିଯା ବେଢ଼ାଇତେଛେ; ଏହି କଣାଶକ୍ଳ ଯଦି ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗେର ଦୈର୍ଘ୍ୟର ଅହପାତେ ଛୋଟ ହସ, ତବେ ଯଥନ ଶୂର୍ଯ୍ୟଲୋକ ଇହାଦେର ଉପର ପଡ଼ିବେ ତଥନ ହଳ୍ଦେ ଲାଲ ପ୍ରଭୃତି ବଡ଼ ବଡ଼ ଆଲୋକତରଙ୍ଗଶକ୍ଳି ଇହାଦେର ବାଧା ଆନାମାସେ ଅଭିଜ୍ଞ କରିବେ, କିନ୍ତୁ ବେଣୁନି, ନୀଳ ପ୍ରଭୃତି ଛୋଟ ଛୋଟ ଆଲୋକତରଙ୍ଗଶକ୍ଳି ଇହାଦେର ଉପର ପଡ଼ିରା ଅଭିହତ ହିବେ ଏବଂ ନାନାବିକେ ବିଶିଷ୍ଟ ହିବେ । ଏଥିନ କଣାଶକ୍ଳି

ନାମା ଅବହ୍ୟାନ ଥାକାର ଦରଶ, ଇହାଦେର ପୃଷ୍ଠେ ନାନାଭାବେ ଅଭିହତ ଏବଂ ବିକ୍ଷିଷ୍ଟ ଆଲୋକେର ଏକ ଅଂଶ ଆମାଦେର ଚୋଥେ ଆସିଯା ପୌଛିବେ । ଅଭିଏର ଦେଖିତୋଛ ଯହାଶ୍ରମ ହିତେ ଯେ ଆଲୋକ ଆମାଦେର କାହେ ଆସିଯା ପୌଛାଯି ମେ ଆଲୋକ ଏହି କଣାଶକ୍ଳିର ପୃଷ୍ଠେ ନାନା ଭାବେ ଅଭିହତ ବେଣୁନି, ଇଶ୍ଗୋ, ନୀଳ ପ୍ରଭୃତି କୁନ୍ଦ କୁନ୍ଦ ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗ ଭିନ୍ନ ଅଷ୍ଟ କୋମ ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗ ହିତେଇ ପାରେ ନା ।

ଏଥିନ ଇହା ବେଶ ସ୍ପଷ୍ଟତା ବୁଝା ଗେଲ, ମହାଶ୍ରମ ହିତେ ଯେ ଆଲୋକ ଆସିବେ ତାହାତେ ହସଦେ, କମଳା ବା ଲାଲ ରଂ ଆଦିବେଇ ଥାକିତେ ପାରେ ନା, କେବଳ ବେଣୁନି, ଇଶ୍ଗୋ ଏବଂ ନୀଳ ରଙ୍ଗେଇ ଆଧାର ଥାକିବେ । ଏଥିନ ଏହି ଗ୍ରହ ଉଠିବେ, ତବେ ଆକାଶେର ରଂ ନୀଳ ଦେଖାଯି କେନ? ବୈଜ୍ଞାନିକେରା ଏ ସମ୍ବନ୍ଧେ ପରିକ୍ଷା କରିତେ ଗିଯା ଦେଖିଯାଛେନ ଯେ କୁନ୍ଦ ତରଙ୍ଗେର ଆଲୋକ ଯଥନ କୋନ ସର୍ଜ ବିଭିନ୍ନମେର ମଧ୍ୟ ଦିଯା ଯାଏ, ତଥନ ତାହାର ଅଧିକାଂଶଇ ବିଲୁପ୍ତ ହସ, ମୁତରାଂ ବେଣୁନି, ଇଶ୍ଗୋ ଏବଂ ନୀଳ ତରଙ୍ଗେର ଆଲୋକ ଯଥନ ଏକତ ହିନ୍ଦା ସର୍ଜ ବାସ୍ୟମୁକ୍ତେର ମଧ୍ୟ ଦିଯା ଆସେ, ତଥନ ବେଣୁନି ଏବଂ ଇଶ୍ଗୋ ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗେର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ନୀଳ ଅପେକ୍ଷା ଅଜ ବଲିଯା, ଇହାଦେର ଅଧିକାଂଶଇ ବିଲୁପ୍ତ ହସ, କେବଳ ନୀଳ ଆଲୋକ-ତରଙ୍ଗ ବୈମାନାଯ ଆସିଯା ପୌଛାଯ ଏବଂ ମେଇ ଜୟ ଆମରା ଆକାଶକେ ନୀଳ ଦେଖି ।

ଉପମଂହାରେ କେବଳ ଏହି କଥାଟ ଆମି ଶରଣ କରାଇଯା ଦିତେ ଚାହି ଯେ ଏହି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପାରଶକ୍ଳ ପୃଥିବୀ ହିତେ ଖୁବ ଦୂରେ ଯେ ଘଟିତେଛେ ତାହା ନହେ, କାରଣ ଭାସମାନ କଣାଶକ୍ଳି ନିଶ୍ଚରି ପୃଥିବୀର ଆକର୍ଷଣେର ବାହିରେ ନୟ, ବରଂ ବାତାଦେର ଶେଷ କ୍ଷତ୍ରେର ଅନେକ ନୀଚେ ।

ଶ୍ରୀକୃତିକୁମାର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।

ସ୍ଵରଲିପି ।

ମିଶ୍ର ବେହାଗ—ବସ୍ତକ ।

ଏମନି କରେ ଘୁରିବ ଦୂରେ ବାହିରେ,
ଆର ତ ଗତି ନାହିରେ ମୋର ନାହିରେ ।
ସେ ପଥତଳେ ପଡ଼ିବ ଲୁଟ୍,
ସବାର ପାନେ ରହିବ ଶୁଦ୍ଧ ଚାହିରେ,
ଆର ତ ଗତି ନାହିରେ ମୋର ନାହିରେ !
ତୋମାର ଛାଯା ପଡ଼େ ଯେ ମରୋବବେ ଗୋ,
କମଳ ଦେଖା ଧରେ ନା, ନାହି ଧରେ ଗୋ ।
ଜଳେର ଚେଉ ତରଳ ତାନେ
ସେ ଛାଯା ଲାଗେ ମାତିଲ ପାନେ
ଧିରିଯା ତାରେ ଫିରିବ ତରୀ ବାହି ରେ !
ଆର ତ ଗତି ନାହିରେ ମୋର ନାହିରେ ।
ସେ ବାଲିଖାନି ବାଜିଛେ ତବ ଭବନେ
ମହୁନ ତାହା ଶୁନିବ ମଧୁ ପଥନେ,

তাকারে রব দ্বারের পানে,
সে তানখনি লইয়া কানে
বাজায়ে বীণা বেড়াব গান গাহি রে !
আৱ ত গঁত নাহিৰে মোৱ নাহিৰে !
শ্ৰীবীজনাথ ঠাকুৰ ।

[পা পা মা] ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২
II সা গা মা। গা গা। গা গা গা। গা মগা। রা গা পা। না-মগা।
এ ম নি ক রে মু রি ব দু রে ব নি রে ০ ০

১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২
I গমা-মপা মা। গা রা। সা সা সা। না-ন। না সন্তা-সা। না-পা। [] I
আৰ ও ত গতি নাহিৰে মোৰ নাহিৰে ০ ০

১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
II {পা পা পা। না না। না সী সী। সী সী। না সী রূৰী।
বে প খে ত ব ব খে ব বে খ থ রি রাৰ

২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
।-সৰ্মা-ন। গৰ্মা সী সী। রূৰী সী। না সী সৰ্মন। নথা পা। নথা সী না।
০ ০ ০ আ প না হতে কু সু মো উ ট ত ডু রি যা

২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
।-ন। সী-গৰ্মা রূৰী। সৰ্মা সী। না-নথা। পক্ষা পা। সা রা গা।
০ ০ ০ চো অ ছু ট হো র্যু ছু ট দে প খ

২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
। গা গমা। রা মপা পা। ক্ষা পা। পক্ষা পনা নথা। পক্ষা পা।
ত লেৰ প ভি ব মু ট সো বো রো পো নে

১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
। ক্ষা পথা পা। মা গা। গৱা গা মা। না-ন। গমা-পথা পথপা।
ব হিৰ ব শু শু চো হিৰে ০ ০ আৰ ও তো

২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
। মা মা। গা গা গৱা। সন্তা-ন। না সন্তা সা। না-পা। [] I
গতি নাহিৰে মোৰ নাহিৰে ০ ০

১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১ ২ ১
II {সা সা সা। না ন। সা রা গা। গা মগা। রা মা গা। না-ন।
তো মা র ছা মা প ডে যে স রো ব রে গো ০ ০

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ପା ପା ପା । ମା ମା । ଗା ଗା ରା । ସା ସା । ନ୍ଦୀ ନ୍ଦୀ । -ନ୍ଦୀ ।
କ ଯ ଲ ମେ ଥ ଥ ରେ ନା ନା ହି ଥ ରେ ଗୋ ॥

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ପା ପା ପଞ୍ଜା । ପା -ନ୍ଦୀ । ପା ପା ପା । ପଞ୍ଜା ପା । ପା ନା ନା । ଧା ପା ।
ଜ ଲେ ରେ ଡେ ଉ ତ ର ଲ ତାଂ ନେ ମେ ଛା ଯା ଲ ଅୟେ

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ପଞ୍ଜା ପମଧା ପଧପା । ମା ଗା । ଗା ଗା ଗା । ଗା ଗା ଗା । ଗା ମଗା ।
ମା ତିମ୍ବ ଲମ୍ବ ଗା ନେ ବି ରି ଯ ତା ରେ କି ରି ବ ତ ରୀ ॥

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ରା ଗା ପା । -ମଗା । ଗମା -ମପା ମା । ଗା ଗା । ଗମା ଗା ରା । ସା -ନ୍ଦୀ ।
ବା ହି ରେ ॥ ୦ ୦ ଆ ୦ ବୁ ତ ଗ ତି ନା ହି ରେ ମୋ ବୁ

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ନ୍ଦୀ ନ୍ଦୀ ନ୍ଦୀ । {ପା ପା ପା । ନା ନା । ନା ନୀ ନୀ । ନୀ ନୀ ।
ନା ହି ରେ ॥ ୦ ୦ ସେ ବୀ ଶୀ ଥା ନି ବା ଜି ଛେ ତ ଦ

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ନୀ ନନୀ ରରୀ । -ନନୀ -ନ୍ଦୀ । ନନୀ ନୀ ନୀ । ନରୀ ନୀ । ନା ନୀ ନନୀ ।
ତ ବୁ ନେ ॥ ୦ ୦ ସ ହ ସା ତ ହ ଶ ନି ବୁ

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ନଧା ପା । ନଧା ନଧା ନା । -ନ୍ଦୀ । ନୀ ନୀ ରା । ନନୀ ନୀ । ନା ନାଃ -ଧଃ ।
ମରୁ ଥ ପରେ ॥ ୦ ୦ ତା କା ଯେ ରୁ ବ ଧା ରେ ବୁ

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ପଞ୍ଜା ପା । ସା ରା ଗା । ଗା ଗମା । ରା ପା ପା । ଜା ପା ।
ପରେ ନେ ମେ ତା ବ ଥା ନି ॥ ଲ ଇ ଯା କା

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ପଞ୍ଜା ପନ୍ଦା ନଧା । ପଞ୍ଜା ପା । ଜା ପନ୍ଦା ପା । ମା ଗା । ଗରା ଗା ମା । -ନ୍ଦୀ ।
ବା ଭାବେ ଯେ ॥ ୦ ୦ ବିନ୍ଦୁ ବେ ଭାବେ ଗ ନ ଗା ନ ହି ରେ ॥

୧ ୨ ୧ ୨ ୧ ୨
ଗମା -ପଧା ପଧପା । ମା ମା । ଗା ଗା ଗରା । ନନୀ -ନ୍ଦୀ । ନ୍ଦୀ ନନୀ ନ୍ଦୀ ।
ଆ ୦ ବୁ ତ ୦ ଗ ତି ନା ହି ରେ ॥ ଗୋ ବୁ ନା ହି ରେ

୧ ୨
ନ୍ଦୀ -ପା II [] II